

KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET
Postboks 8013 DEP
0030 OSLO

Vår ref.: 2024/8231-19

Deres ref.: 25/2668-

Dato: 19.09.2025

Innspill fra Hardangerviddarådet - Forslag til tiltaksplan for Hardangervidda villreinområde

Buskerud fylkeskommune har sekretariatsansvaret for Hardangerviddarådet, og sender med dette innspill til forslag til tiltaksplan for Hardangervidda villreinområde på vegne av rådet.

Hardangerviddarådet viser til det langvarige samarbeidet om Regional plan for Hardangervidda med tilhørende handlingsprogram, og understreker at dette samarbeidet må ligge til grunn for videre arbeid med tiltaksplanen. Det er avgjørende at tiltakene i tiltaksplanen ses i sammenheng med den regionale planen, og at det etableres en tydelig rolleavklaring mellom statlige og regionale-lokale aktører. Rådet registrerer med bekymring at det ikke har vært gjennomført noen reell dialogprosess underveis i arbeidet med tiltaksplanen, til tross for tidligere signaler om tett samarbeid. Rådet legger vekt på at det må være bedre forankring og medvirkning fra kommunene, lokal villreinforvaltning, grunneiere og fjellstyrer, samt lokale vernemyndigheter og fylkeskommunene.

Hardangerviddarådet mener at flere av tiltakene i tiltaksplanen er svakere enn retningslinjene i regional plan, og ber departementet sikre at tiltakene utformes i tråd med gjeldende planverk (jf § 8-2 i plan- og bygningsloven). Dette gjelder:

- Tiltak 5 - Høy terskel etter sektorregelverk for nye arealinngrep: Hardangerviddarådet viser til retningslinje §2.6 i regional plan «Ny kraftutbygging, utvidelse av eksisterende kraftanlegg, nye kraftlinjer, andre større energianlegg og vindkraftanlegg for mer egen bruk skal ikke skje i nasjonale villreinområder. Eventuelle unntak forutsetter at det ikke gir negative konsekvenser for villrein og andre naturverdier, og en samlet positiv miljøgevinst knyttet til villrein, landskap og andre miljø- og verneinteresser.»
- Tiltak 6 - Vurdere om villreinnemnda bør gjøres til høringspart i alle dispensasjonssaker: Tiltaket må utvides i tråd med retningslinje §1.4 i regional plan for å ivareta rollen Villreinnemnda har i dag: «Villreinnemnda skal høres ved behandling av arealplaner, sti- og løypeplaner, dispensasjonssaker, vassdragskonsesjoner, vindkraftanlegg, linjeføring og andre tiltak som kan få betydning for villreinens livsvilkår».

Rådet har i tillegg følgende kommentarer til utvalgte tiltak i tiltaksplanen:

- Tiltak 4 – Revisjon av regional plan: Hardangerviddarådet har etablert rutiner for årlig vurdering av behov for rullering av handlingsprogram og hvert fjerde år for regional plan som en anbefaling til fylkeskommunene som del av arbeidet med regional planstrategi, og anbefaler at dette videreføres. Tiltaket bør bygge på eksisterende praksis.
- Tiltak 8 – Dialogforum: Rådet anbefaler at departementet bygger videre på det etablerte samarbeidet gjennom Hardangerviddarådet, som allerede fungerer som en arena for bred involvering og koordinering. Det er en styrke å bygge på det som allerede eksisterer. Rådet viser også til hvordan Villreinutvalget legger til rette for dialog på sine vår- og høstmøter.
- Tiltak 13 – Økt kunnskap og bedre samordning av motorferdsel i utmark: Tiltaket er allerede forankret i Hardangerviddarådets årsplan for 2025. Rådet ber om å få en tydelig rolle i oppfølgingen av tiltaket.
- Tiltak 14 – Digital løsning for motorferdsel i utmark: Rådet understreker behovet for en nasjonal digital løsning for saksbehandling og rapportering, og ber staten ta ansvar for utvikling og samordning.
- Tiltak 21 – Felles sti- og løypeplan: Rådet viderefører arbeidet med felles sti- og løypeplan, som allerede er sendt på høring. Det er viktig at prosessene samkjøres med tiltaksplanen, og at departementet bidrar til god koordinering. Rådet ber om dialog med departementet for å sikre fremdrift og samordning.
- Tiltak 10 – Samlet vurdering av nasjonale restaureringsprosjekter: Hardangerviddarådet ber om at tiltak som legger til rette for trekk mellom delområder prioriteres. Staten må ta ansvar for kraftfulle tiltak og bidra til at det blir miljøtunneler på Rv7 og E134 som sikrer villreintrekk, og som er et svært viktig naturrestaureringstiltak. Det er ingen tunneler på Rv7 i dag, der arbeidet bør starte med Dyranuttunnelen. Arbeidet med tunneler bør også ses i sammenheng med videreutvikling av kraftanlegg ved E134 der villreintrekket vil ytterligere forringes og må avbøtes med en forlenget tunnel under Haukeli i forhold til forslaget til nasjonal transportplan. Behovet for slik restaurering forsterkes ytterligere ved en eventuell effektutvidelse av Røldal/Suldal kraftanlegg.

Hardangerviddarådet ber om at rådet føres opp med ansvar (hoved- eller delansvar) for prosessen knyttet til tiltak som naturlig hører inn under det regionale samarbeidet, særlig innen friluftslivsferdsel og arealforvaltning. Dette gjelder også tiltak som er i tråd med forslag til felles sti- og løypeplan, og som allerede er under behandling.

Rådet understreker at det regionale samarbeidet har stor verdi, og at tiltakene må bygge på innsikten og erfaringene fra lokalt og regionalt nivå. Tiltaksplanen må ikke forsinke pågående prosesser, men bidra til å styrke og samordne innsatsen for å bedre villreinens leveområder.

Vennlig hilsen

På vegne av leder Timo Knoch,

Lise-Berith Lian

Sekretær Hardangerviddarådet

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg

- 1 Vedlegg - Referat møte Hardangerviddarådet 10.09.25

Kopi til:

HOL KOMMUNE

NORE OG UVDAL KOMMUNE

ROLLAG KOMMUNE

TINN KOMMUNE

VINJE KOMMUNE

ULLENSVANG KOMMUNE

EIDFJORD KOMMUNE

ULVIK HERAD

TELEMARK FYLKESKOMMUNE

VESTLAND FYLKESKOMMUNE

STATSFORVALTEREN I OSLO OG VIKEN

STATSFORVALTEREN I VESTFOLD OG TELEMARK

STATSFORVALTAREN I VESTLAND

Villreinnemnda for Hardangerviddaområdet

Referat møte Hardangerviddarådet 10.09.25

Instans	Hardangerviddarådet
Møtested	Digitalt møte
Dato	10.09.25
Tid	Kl 09:00-12:00

Faste medlemmer

Navn	Funksjon	Representerer
Timo Knoch	Leder	Eidfjord kommune
Sigrid Simensen Ilsøy	Medlem	Hol kommune
Oddvar Svendsen	Medlem	Nore og Uvdal kommune
Øystein Morten	Medlem	Rollag kommune
Bent Frode Bystrøm*	Medlem	Tinn kommune
Jon Rikard Kleven	Medlem	Vinje kommune
Roald Aga Haug	Medlem	Ullensvang kommune
Jens Olav Holven	Medlem	Ulvik herad
Torgeir Fossli	Medlem	Telemark fylkeskommune
Iselin Haugo Stavn	Medlem	Buskerud fylkeskommune
Lise W Strømmen	Medlem	Vestland fylkeskommune
Aslaug Aalen**	Medlem	Statsforvaltaren i Vestland
Gunhild Dalaker Tuseh***	Medlem	Statsforvalteren i ØBOA

* Fast vara for Kathrine Haatvedt mens hun er i fødselspermisjon

** Var ute av møtet mellom kl 10-11:30, da overtok Øistein Aasland

*** Gikk ut av møtet kl 11:30, og da tok Kjetil Heitmann over rollen

Varamedlemmer

Navn	Møtte for	Representerer
Arne Ramberg	Samson Hamre	Villreinnemnda
Grethe Helgås	Arne Christian Geving	Statsforvalteren i Vestfold og Telemark

Forfall uten vara

Navn		Representerer
Benedikte Nes	Nestleder	Telemark fylkeskommune
Odd Terje Svendsen	Medlem	Buskerud fylkeskommune
Johanne Neteland	Medlem	Vestland fylkeskommune

Fra sekretariatet

Navn	Stilling	Representerer
Lise-Berith Lian	Sekretær	Buskerud fylkeskommune
Ulla Bech Bråten	Medlem	Telemark fylkeskommune
Snorre Waage	Medlem	Vestland fylkeskommune

I tillegg deltok 14 personer fra administrasjonene: Torkil Bratberg Dokk (Hol kommune), Grete Blørstad og Svein Erik Lund (Nore og Uvdal kommune), Ivar Ulgenes (Eidfjord kommune), Håvard Reinsnos Apold (Ullensvang kommune), Lars Præstiin (Ulvik herad), Helene Bakka og Axel Grelland (Tinn kommune), Turid Opsund og Peer Wraa (Vinje kommune), Hilde Mari Omlid (Villreinnemnda), Kristian Kvaalen Herregården (Statsforvalteren i Vestfold og Telemark), Øistein Aasland (Statsforvaltaren i Vestland) og Kjetil Heitmann (Statsforvalteren i ØBOA).

Sak 8/25: Godkjenning av dagsorden og godkjenning av referat fra 15.05.25

Jon Rikard Kleven, Vinje kommune, ba om at sak 11/25 utsettes til desember-møtet, men forslaget ble ikke vedtatt, da det var ønske om å diskutere saken først før det ble tatt stilling til om saken skulle utsettes.

Vedtak:

- Innkalling og dagsorden for dagens møte ble godkjent
- Referat møte Hardangerviddarådet 06.12.24 ble godkjent

Vedlegg:

- Sak 8-25 Referat møte Hardangerviddarådet 150525 – vedtatt 100925

Sak 9/25: Forslag til tiltaksplan - hva nå?

Det kom fram informasjon i saken om at statsforvalterne tilpasser framdriften i arbeidet med ny forvaltningsplan med prosessen til tiltaksplanen, og at Villreinutvalget kvelden i forvegen hadde behandlet utkast til tiltaksplan der de enstemmig forkaster departementets forslag til tiltaksplan, og i stedet ønsker å legge til grunn statsforvalternes forslag som ble oversendt til departementet desember 2023. Noen av kommunene ønsker å støtte dette innspillet, men rådet ønsket ikke å ta stilling til å støtte innspillet på så kort varsel.

Vedtak:

- Hardangerviddarådet vedtok å sende felles innspill til forslag til tiltaksplan for Hardangervidda villreinområde for saker som omhandler samarbeidet om Regional plan for Hardangervidda med handlingsprogram og forslag til felles sti- og løypeplan i tillegg til innspill til tiltakene 4, 5, 6, 8, 10, 13, 14 og 21.
- Hardangerviddarådet foreslår for fylkeskommunene at arbeidet med nytt handlingsprogram utsettes til tiltaksplanen er vedtatt og trekker utkastet som er blitt sendt på begrenset høring til alle partene i Hardangerviddarådet.

Vedlegg:

- Sak 9-25 Innspill til tiltaksplan for Hardangerviddaområdet - Hardangerviddarådet

Sak 10/25: Juridisk vurdering: Styre/ regulere ferdsel i villreinens leveområder

Vedtak:

- Hardangerviddarådet vedtar prosjektskisse og oppdrag for juridisk vurdering med følgende endringer:
 - Punkt 3 under Innhold og problemstillinger, underpunkt 1: Det legges til et ledd til slutt «..., herunder områdevern etter naturmangfoldloven»

Vedlegg:

- Sak 10-25 Prosjektskisse og oppdrag for juridisk vurdering av virkemidler og prosesser for å styre og regulere ferdsel i villreinens leveområde

Sak 11/25: Rutiner i Hardangerviddarådet

Jon Rikard Kleven, Vinje kommune, fremmet forslag om å utsette hele saken fordi det ikke var grunnlag for å vedta rutiner nå. Flere tok til ordet for at vedlegget var en beskrivelse av eksisterende, ikke tidligere nedskrevet, praksis.

Forslag til vedtak:

- Hardangerviddarådet tar arbeidet med rutiner til orientering og kom med følgende innspill til arbeidet:

Forslag fremmet i møtet:

- Saken om rutiner i Hardangerviddarådet utsettes til desember-møtet.

Behandling av forslaget:

- Forslaget fremmet i møtet fikk flertall, en stemme mot.

Vedtak:

- Saken om rutiner i Hardangerviddarådet utsettes til desember-møtet.

Sak 12/25: Orientering om henvendelse fra DNT Oslo og omegn om videre dialog om friluftslivstiltak

Vedtak:

- Hardangerviddarådet takker for henvendelsen og stiller seg positiv til initiativet til DNT Oslo og omegn.
- Hardangerviddarådet utnevner leder og nestleder til å representere rådet i dialogen.